

ILLUSTRATION: JAN-ÅKE ERIKSSON

Ur veckotidningen Arbetaren 2008:22

Svart vecka

FÖRRA VECKAN omkom två byggnadsarbetare på Bottniabanan norr om Härnösand, en byggnadsarbetare vid kraftvärmeverket Dåvamyran utanför Umeå, en maskinförare på el-mek i Älmhult, en lastbilschaufför och en 19-årig värnpliktig vid Berga örlogsskolor.

Det var en svart vecka på svenska arbetsplatser. Hittills i år har över 30 människor dödats i olyckor på jobbet, att jämföra med 79 hela förra året. Vilket i sin tur var en ökning jämfört med åren närmast innan dess.

Efter att antalet arbetsplatsolyckor med dödlig utgång minskade i många decennier tyder mycket på att trenden nu har vänt. Det går förmodligen inte att skapa ett arbetsliv helt utan olyckstillbud, och i någon mån kanske ökningen kan förklaras med den höga sysselsättningen. Men varje olycka är en stor tragedi och samhället måste göra allt för att minimera dem. Dessvärre verkar inte den utmaningen tas på tillräckligt stort allvar.

Visserligen reagerade Arbetsmiljöverkets generaldirektör Mikael Sjöberg snabbt på den svarta veckan. I fredags tillsatte han en snabbutredning. ”Jag kan inte sitta överksam och hoppas på att det är en tillfällighet. Vi ska undersöka om det har skett några förändringar avseende rutiner och efterlevnad av regler ute på arbetsplatserna”, sade Sjöberg.

MEN REGERINGEN försvårar Sjöbergs arbete. Anslagen till Arbetsmiljöverkets livsviktiga arbete har minskat med 30 procent. Jan Andersson, den handläggare som utreder olyckan i Älmhult, sade till *Smålands-Posten* att ”vi är 25 procent färre, men det är lika många ärenden”, vilket går ut över tillsynen. Christina Järnstedt, ombudsman på LO,

berättar att LO-förbundens skyddsombud har märkt av besparingarna. ”Våra regionala skyddsombud har märkt att Arbetsmiljöverkets inspektörer inte alltid har tid att komma ut. De vill att våra skyddsombud själva ska följa upp tillbudena”, säger hon till *Dagens Arbete*.

Mindre tillsyn är knappast en väg till färre dödsolyckor.

ARBETSMILJÖVERKETS snabbutredning ska presentera sitt resultat i augusti, och innan dess får vi spekulera om vad som har hänt. Klart är att utländska arbetare är mer utsatta för olyckor än svenska. Av de 79 dödade förra året var sex utländska, och av förra veckans dödsfall var det en polsk arbetare som omkom vid Dåvamyran. Det mesta tyder på att han saknade skyddssele när han föll ner åtta meter på ett gallergolv av metall. Han arbetade för ett polskt företag, som i sin tur är underentreprenör till en österrikiska entreprenadfirma som utför arbetet åt Umeå Energi. Enligt *Byggnadsarbetaren* arbetar sex nationaliteter vid bygget. Blandningen av språk, säkerhetskulturer och entreprenörer ställer höga krav på den som är samordningsansvarig för säkerheten. Inte minst kan tidspress och den stenhårda priskonkurrensen leda till slarv med säkerheten.

Att Lavaldomen gjort det svårare för facket att vidta åtgärder mot skumma entreprenörer lär knappast heller förbättra säkerheten, även om det ska sägas att de omkomna på Bottniabanan var anställda av Skanska.

Det minsta man kan begära av ett civiliserat samhälle är att man ska kunna gå till jobbet utan att frukta för sitt liv. Det kräver satsningar på arbetsmiljöarbetet, inte nedskärningar.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.